

Η ΜΑΓΕΜΕΝΗ ΛΙΜΝΗ

—Ο—

Ἀπόμεινεν ἡ Χρύσω ἡ κρουσταλλόκορφη
Μὲ τὸν παπποῦ τὸν ἀσπρομάλλη.
Μέρα καὶ νύχτα μὰ γιορτὴ ὄνειρεύεται :
Πότε ἀπὸ τὸ κῦμα ἓνα καράβι θὰ προβάλη....

Πότε θὲ νῆρθη γυριστὴς, ταξιδευτὴς ;
Μαύρη διαβαίνει κάθε αὐγούλα.
Σέρνει τὸ βῆμα πρὸς τὴν Μάγισσα :
« Μαυρομάτα, γιὰ πές μου, Γυφτοπούλα,
Πότε θὲ νῆρθη, πότε ὁ πολυγαμπῆτος
Ὁ ξανθομάλλης τῆς καρδιάς μου κύρης ; »
Κ' ἡ μαυρομάτα ἀντιμιλᾷ ἡ Τσιγγάνισσα.
« Στὸν ὕπνο τὴ νυχτιὰ μὴ γείρης,

Μόν' πάρε τὸ στρατὶ τῆς ἐρημιᾶς,
Ὡς ποῦ ἡ θολὴ ματιά σου ν' ἀντικρύσῃ
Τὴ μαγεμένη λίμνη ὁλόστροωτη.
Κ' αὐτὴ γιὰ τὸν καλὸ θὰ σοῦ ἱστορήσῃ ».

Σὰν ἄστρο ποῦ ὁλομόναχο δακρῦζοντας
Πλανιέται στοῦρανοῦ τὰ ἔρημα πλάτη,
Ἔτσι κ' ἡ Χρύσω ἡ κρουσταλλόκορφη
Στὴν ἐρημίᾳ παντέρημη ἐπερπάτει.

(Ἀπὸ τὴν « Ἠγήσῳ »)

Οἱ νυχτερίδες μὲ τὰ σκότη ἐχόρευαν
Κ' ἀλαφιασμένες ἐπετοῦσαν,
Σὰν ξανοίγαν τῆς κόρης τὰ χρυσομάλλα
Ποῦ μὲς στὸ βράδυ ἀχνὰ φεγγαβολοῦσαν.

Μπροστά τῆς ξάφρον ἡ λίμνη ἀπλώνεται...
Μὲς στὸν ἀσάλευτο θωρεῖ καθρέφτη
Καὶ πρωτοβλέπει στὰ νερὰ τὰ κύμαντα
Τοῦ φεγγαριοῦ τὰ χνόγελο νὰ πέφτῃ....

Καὶ μὲ καῦμὸ καὶ μὲ λαχτάρα σκύβοντας
Ξανοίγει μὲς στὰ βάθη, πέρα,
Κάποια νανάγια ποῦ ἀναδεύουνε....
Συντρίμματα ἡ λευκὴ γαλέρα !

Γιὰ τὴν ἀγκάλῃ τοῦ καλοῦ, τὰ κροῖλιμνο
Ἡ συφορὰ στὰ μάτια φέρνει
Θωρεῖ τοῦ φεγγαριοῦ τὰ χνόγελο,
Καὶ σὰν κύκνος στὴ λίμνη ἀπαλογέρνει

Μάταια τὴ Χρύσω πρόσμενε ὁ παπποῦς
Μὲς στὰ βραχνὰ τῆς νύχτας βύθη·
Ἔσβυνsen ἡ φωτιά... Καὶ περιμένοντας
Ἀγάλη - ἀγάλη ὁ γέρος ἐκοιμήθη....

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

MARCEL PRÉVOST

ΜΙΑ ΕΠΙΤΑΓΗ

Τέσσαρες τακτικοὶ θαμῶνες τῆς αἰθούσης τοῦ παιγνιδίου συνδιελέγοντο, στηρίζοντες τοὺς πόδας ἐπάνω εἰς τοὺς πυροστάτας, ἐνῶ μέσα εἰς τὴν ἐστίαν ἐτρεμόσβυνε φθινοπωρινὴ φωτιά. Ἐπερίμεναν τὸν θεράποντα, ὁ ὁποῖος ἐντὸς ὀλίγου θὰ περιέφερε μέσα εἰς ὅλας τὰς αἰθούσας, ἐπάνω εἰς τὴν παχείαν λευκὴν κοιλίαν του, τὴν ἀγγελίαν ὅτι « θὰ σερβιρῶσθον οἱ κύριοι ». Ἐν τῷ μεταξύ ἔκαμιναν, σιγαλὰ, μίαν ἀπὸ τὰς ἡσυχίας καὶ οὐδετέρας αὐτὰς συνδιαλέξεις τῆς λέσχης, τῶν ὁποίων αἱ ἀνταπαντήσεις ἐκστομίζονται μεθ' ὅσης εὐκολίας καὶ ἐννοοῦνται, χωρὶς νὰ χάνουν βέβαια τὸν τόνον τῆς κοσμικῆς φιλοσοφίας εἰς τὸν ὁποῖον ἀρέσκειται ἡ φιλαντία τῶν ὁμιλητῶν. Συνεζήτουν περὶ τῶν νεωτέρων σγῆσεων τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ χρήματος. Καὶ αἱ ὁρχαὶ τὰς ὁποίας τὸ θέατρον καὶ τὸ μυθιστόρημα ἔχουν διαδώσῃ ἐτέθησαν μετὰ τὴν σειρὰν ἐπὶ τάπητος, τόσον μεθοδικὰ ὅσον καὶ τὰ χαρτιά τοῦ whist,

ὁπότε ὁ τζέντλεμαν μὲ τὸ χρώμα τοῦ μισοφορμασμένου λεμονιοῦ, πολὺ καλὰ ἐνδεδυμένος, ποῦ ἐπρόφερε τὰ j καὶ τὰ u μ' ἓνα τρόπον ἐξόχως γλυκύν, ἔλαβε τὸν λόγον :

— Συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην τοῦ Κυρίου. Τὸ χοῦμα διαφθείρει τὸν ἔρωτα. Ἐξαχρειώνει τὰς γυναῖκας, ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν αἰσθημάτων. Ἐπρεπε νὰ σχηματισθῇ, μετὰ τὴν ἐντίμων ἀνδρῶν, σύνδεσμος κατὰ τῆς ἐπαισχύντου σινηθείας ἡ ὁποία μετατρέπει τὸν ἔρωτα εἰς ἐπιχειρήσιν. Κάθε μέλος, θὰ ὑπερθεοῦτο νὰ μὴ προσβάλλῃ ποτὲ γυναῖκα τοῦ κύκλου του διὰ τοῦ χρήματος καὶ νὰ ἀποκλείῃ ἀποφασιστικὰ ὅσας θὰ εἶχαν τὴν τόλμην νὰ τὸ ζήτοῦν.

— Ἐν τούτοις, ἀντεῖπεν ὁ χονδρὸς μεσίτης, ὑπάρχουν περιστάσεις....

— Ἐνας τίμιος ἄνθρωπος ἡμπορεῖ νὰ τὰς διακρίνῃ, διέκοψεν ὁ ξένος. Ἀλλὰ ὀφείλει συγχρό-

νως νὰ δίδῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἓνα μαθηματάκι εἰς τὰς μικρὰς αὐτιάδας αἱ ὁποῖαι θέλουν νὰ εἰσαγάγουν εἰς τὴν κοινωνίαν τὰ ἐπιλήψιμα ἡθῆ. Ἐγὼ, ἐπὶ παραδείγματι...

Τὰ μάτια καὶ τὰ μέτωπα ὅλων ἀννυψώθησαν εἰς στάσιν προσοχῆς.

— Ἐγὼ, ἐπὶ παραδείγματι, ἔλαβα ἐσχάτως, τὴν εὐκαιρίαν νὰ μεταχειρισθῶ κάποιαν ἀπὸ αὐτὰς ὅπως τῆς ἤρμοξε. Ἦτο ἡ σύζυγος ἐνὸς φίλου μου. Ὑπανδρευμένη μόλις τρία ἔτη. Ἀλλὰ τί πολυτέλειαι, τί σπίτι, τί δεξιώσεις!... μὲ δύο λόγια, ἔξοδα ἀλογάριαστα ποῦ δ' ἔκαμιναν νὰ λέγῃς: «Αὐτὴ ἡ μικρὴ Τάδε εἶναι τρελλοῦτσικη..... Χρεώνεται στὰ γερά!» Ἡ μικρὴ Τάδε χρεώνεται πράγματι στὰ γερά· ἀλλὰ δὲν εἶναι διόλου τρελλή: ἡξεύρει ὅτι ἔχει, γιὰ τὴν ἡμέραν τοῦ κράκ ἀποταμίευμα πολὺ πλεόν ἐπικερδὲς ἀπὸ τὴν προικὰ της καὶ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἀνδρός της... Ἦσυχα, ἡσυχά, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τιμίας οἰκοδεσποίνης τὸ ὁποῖον τῆς δίδει μεγαλυτέραν ἀξίαν, ζητεῖ, προετοιμάζει, βολιδοσκοπεῖ τὴν περιστασιν.

«Ἡ νεαρὰ σύζυγος τοῦ φίλου μου μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ μ' ἐκλέξῃ γιὰ καλὴν περίστασι. Εἶχα κερδίση ἀρκετὰ ἐδῶ, τοὺς προηγούμενους μῆνας. Τὸ ἤξευρε. Μὲ συνέχαιρεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ἀναμινγνύουσα τὰ συγχαρητήριά της μὲ σαφεῖς ἐρωτήσεις. Δὲν ἤθελε νὰ διακινδυνεύσῃ μὲ καμμιὰ κακὴ ἔναρσι.

«Ἐνα βράδυ ποῦ εἶχα δειπνήσῃ στὴν οἰκίαν της, μ' ἐπῆρην ἰδιωτέως. Μὲ ἠρώτησεν ἂν μοῦ ἤρρεσε. Τῆς εἶπα ναι, μὲ εὐγένειαν. Αὐτὴ ἐπέμεινε. Τῆς τὸ ξαναεἶπα μὲ ἀναιδεια. Ἐφώνῃ εὐχαριστημένη.

«Τότε, διατὶ ἀργεῖτε τόσον νὰ μοῦ κάμετε τὰ γλυκὰ μάτια;

— Διότι σέβομαι τὰς συζύγους τῶν φίλων μου, ἀπῆντησα.

— «Μέχρι τῆς ἡμέρας ὑποθέτω ποῦ θὰ ἤρρεσεν εἰς τὰς ἰδίας νὰ μὴ προκαλοῦν πλεόν τὸν σεβασμόν;

«Ἀκριβῶς. Ἡ ἀρετὴ μου δὲν ἡξεύρει ὑπερβολάς.

«Ἐμειδίασεν, ἐσκέφθη δλίγας στιγμὰς, ἔπειτα, χωρὶς καμμιάν ἄλλην παρεμβολήν, ἔξεστόμισε αὐτὴν τὴν φράσιν, ἡ ὁποία μ' ὅλην τὴν οἰκειότητα ποῦ ἔχω μὲ τὴν ζωὴν καὶ μὲ τὰς γυναῖκας μ' ἐξέπληξεν ὀλίγον.

— «Λοιπὸν, τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ λάβω ἀνάγκην μιᾶς καλῆς ἐπιταγῆς, ἡμπορῶ νὰ σὰς συλλογισθῶ;

— «Θὰ σὰς εἶμαι εὐγνώμων ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἀπῆντησα.

— «Σύμφωνοι, εἶπε.

«Ἠγέρθη, μοῦ ἔστειλεν ἀπομακρυνομένη ἓνα χαμόγελο μὲ τὰ μάτια καὶ μὲ τὸ στόμα,— καὶ ἔτρεξε νὰ καθήσῃ πλησίον μιᾶς ἡλικιωμένης κυρίας, πολὺ καλὰ τιτοφορημένης, ἡ ὁποία ἦτο τὸ κόσμημα καὶ ἡ δόξα τοῦ δείπνου».

«Ἐθεώρησα, σὰς τὸ ὁμολογῶ, αὐτὴν τὴν συνέντευξιν καὶ τὴν τελικὴν πρότασιν ὅλων διόλου

ἀστείαν χωρὶς καμμιάν σπουδαιότητα. Δὲν τὴν ἐσυλλογίζομην πλεόν, ὅποτε ἓνα κινανοῦν τηλεγράφημα, ἡσυχά ὑπογεγραμμένον μὲ τὸ ἐπώνυμον τῆς νεαρᾶς γυναικός, μοῦ ἦλθε τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα.

«Ἐδιάβασα:

Θὰ ἔλθουν νὰ πάρουν τὴν ἐπιταγὴν αὐριοῦ Πέμπτην, εἰς τὰς τρεῖς, εἰς τὴν οἰκίαν σας.-- Δουκία.

Τί θὰ ἐκάμινετε εἰς τὴν θέσιν μου; Νὰ κλείσω τὴν θύραν; Ἦτο πολὺ χονδρόν. Νὰ στείλω τὴν ἐπιταγὴν χωρὶς κανὲν ἀντάλλαγμα;... Ἦτο πολὺ βλακῶδες... Νὰ εἰδοποιήσω τὸν φίλον μου;... Ἐνας ἐντιμὸς ἄνθρωπος σέβεται τὰ μυστικά τῶν γυναικῶν οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶναι. Ἡ τύχη μοῦ ἐνέπνευσεν ἓνα τρόπον ἐνεργείας ὁ ὁποῖος θὰ ἔδιδεν εἰς τὴν κυρίαν ἓνα σωτήριον μάθημα ἐνῶ ἐγὼ συγχρόνως δὲν θὰ ἐξελαμβάνομην ὑπ' αὐτῆς οὔτε ὑπερβολικὸς ἠθικολόγος οὔτε ἀνόητος.

«Τὴν στιγμὴν ποῦ μοῦ ἐδόθη τὸ τηλεγράφημα, μία ἐπιταγὴ εὐρίσκετο ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι μου... μία ἐπιταγὴ εἰς τὸν φέροντα διακοσίων εικοσαφράγκων περίπου... ἐπὶ τῆς River Plate Bank.. Μοῦ τὴν ἔστειλαν ἀπὸ τὸν τόπον μου. Ἡ ἐπιταγὴ αὐτὴ ἦτο καθ' ὅλα κανονικὴ, ἀπαράλλακτη μὲ τὰς ἄλλας ἐπιταγὰς τῆς αὐτῆς τραπεζῆς, μὲ ἀκριβῆ ἡμερομηνίαν, ἀριθμημένη καὶ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ ἀποστολέως. Μόνον, κατὰ μῆκος, εἰς τὸ μέσον, ἓνα μικρὸ τρυπητὸ σχέδιον ἐποίκιλλε τὴν ἀπλὴν αὐτὴν λέξιν μὲ κεντήματα καρφίδος:

DUPLICATA

«Γνωρίζετε, κύριοι, ὅτι ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ στέλλουν εἰς διπλοῦν τὰς μακρυνὰς ἐπιταγὰς, ἐκαστὴν διὰ διαφόρου ἀτμοπλοίου, πρὸς ἀποφυγὴν καθυστερήσεως καὶ ἀπωλείας».

— Πράγματι, εἶπεν ὁ μεσίτης.

— «Λοιπὸν, εἶχα ἔτοιμο τὸ σχέδιόν μου. Παρεσκεύασα ὅλα, τὴν ἐπομένην, διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς νεαρᾶς γυναικός. Ἦλθεν ἀκριβῶς εἰς τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν. Ἡ πρώτη δουλειά μου ἦτο νὰ τῆς παρουσιάσω τὴν ἐπιταγὴν. Ἐσκόπησεν ἀπὸ χαρὰν σὰν ἓνα κοριτσάκι εἰς τὸ ὁποῖον χαρίζουν ἓνα παιγνίδι. Μοῦ ἐζήτησε πληροφορίας ποῦ καὶ πῶς θὰ εἰσέπραττε τὸ ποσόν. Ἐπειτα, ἔβαλε μὲ προσοχὴν τὸ μικρὸ χαρτὶ εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν της καὶ ὑπῆρξε χαριεστάτη δι' ἐμὲ ἐπὶ δύο ὁλοκληροὺς ὥρας.... Ἐχωρίσθημεν ὥς οἱ καλύτεροι φίλοι τοῦ κόσμου χωρὶς νὰ ὀρίσωμεν ἐκ νέου συνέντευξιν, λέγοντες: Θὰ ξαναδιδώμεν...»

Ὁ ἀφηγητὴς ἐσταμάτησεν, ὥς ἂν ἡ ἱστορία του εἶχε τελειώσῃ. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι διέκρινε κάποιαν ἀνησυχίαν καὶ ἐκπλήξιν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν ἀκροατῶν του, διότι προσέθεσε:

— Εἶχα, ἐννοεῖται, εἰσπράξῃ τὴν πρώτην ἐπιταγὴν πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν, ὁ θεράπων διέσχισε τὴν αἴθουσαν καὶ ἐφώνησε μὲ ἡχηρὰν καὶ εὐκρινῆ φωνήν:

— Οἱ κύριοι σερβίρονται.

Ἐσηκώθησαν. Ὁ ξένος *τζέντλεμαν* καὶ ὁ μεσίτης ἔκαμαν τὴν ἀρχήν.

Οἱ δύο σύντροφοι τοὺς ἠκολούθησαν.

— Ὁ κύριος αὐτὸς διηγείται πολὺ νόστιμα, εἶπεν ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους *σιγαλά*. Εἶναι πολὺς καιρὸς ποῦ ἔβηνε δεκτὸς εἰς τὴν *λέσχην* ;

— Ἐξ μῆνες, νομίζω.

— Ἀλήθεια!... Ποίους ἔχει συγγενεῖς;

— Ὡ! Τοὺς καλύτερους ποῦ μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος.

Καὶ ὁ θεράπων, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν διάβασίν των, ἔσβυνε τὴν ἀγγελίαν ἀπὸ τὴν κοιλίαν του τὴν καλυμμένην με ἀτλάζι, ἤκουσε τὰ ὀνόματα τῶν συγγενῶν τοῦ ἀφηγητοῦ:

— Ὁ μαρζήσιος τοῦ... ὁ Δὸν Αλουζο τοῦ... κ.λ.π.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΣΑΣ

Η ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ. — Εἰς τὴν Διεθνή ναυτικήν Ἐκθεσιν τοῦ Βορδῶ, ἡ Ἐθνολογικὴ καὶ Τοπορικὴ Ἐταιρία τῆς Ἑλλάδος ἔτυχε Μεγάλου Βραβείου.

Ὡς γνωστὸν, ἡ Ἐθνολογικὴ Ἐταιρία με τοὺς μικροὺς της πόρους ἀποθησαυρίζει κειμήλια τῆς νεωτέρας μας ἱστορίας ἡ Τέχνης καὶ ἔχει ἰδρύσῃ ἐν Μουσείον τόσον πολύτιμον καὶ τόσον ἐνδοξον ὅσον καὶ τὸ Ἀρχαιολογικόν.

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ. — Ὁ «Φιγαρὼ» ἀπὸ τοῦ φύλλου τῆς 6 Αὐγούστου δημοσιεύει εἰς ἐπιφυλλίδα τὸ περίφημον διήγημα τοῦ ποιητοῦ Κωστὴ Παλαμᾶ, «Ὁ Θάνατος τοῦ Παλληκαριοῦ», ὁ δὲ γνωστὸς νεοελληνιστὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Λειψίας Karl Dieterich ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ Γερμανικὸν περιοδικὸν «Grenzboten» μεταφράσας τοῦ «Κοινοῦ βασιλέως», ἐνὸς ἀπὸ τὰ ὠραιότερα διηγήματα τοῦ διηγηματογράφου Κώστα Παφροῦ. Ἡ νέα Ἑλληνικὴ φιλολογία εἰσέρχεται οὕτω πλησιέστερος εἰς τὴν παγκόσμιον φήμην.

«ΚΑΣΣΙΑΝΗ». — Ἐξακολουθεῖ ἡ παραγωγή τῶν πρωτοτύπων θεατρικῶν ἔργων εἰς τὰς Ἀθήνας.

Περὶ τῆς «Κασσιανῆς» τοῦ κ. Ἀριστ. Ν. Κυριακοῦ ἡ ὁποία ἐπαίχθη εἰς τὸ Θέατρον τοῦ «Συντάγματος» ἔγραψεν ὁ κ. Γ. Σταθόπουλος εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν».

«.....Τὸ δραματικὸν θερησευτικὸν ἀνέκδοτο τῆς «Κασσιανῆς» εἶνε ὅλη ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου, εἰς τέσσαρες πράξεις. Ἐχει δὲ, φαίνεται, ὁ συγγραφεὺς, ἔμφρον τὸ τάλαντον τοῦ δραματικοῦ συγγραφέως διότι καὶ αἱ τέσσαρες πράξεις σκηνηκῶς εἶνε τέλειαι καὶ κάθε κατέβασμα τῆς αὐταῖας προκαλεῖ ραγδαία χειροκροτήματα.

Ὁ Κυριακὸς εἶνε ὁ Σαρδου τοῦ δικοῦ μας θεάτρον. Πρώτης τάξεως σκηνοθέτης, ποῦ δύσκολα θὰ ἀποτίγῃ εἰς τὸ μέλλον ὅσον καὶ ἂν εἶνε ἀδιάφορος ἡ ὑπόθεσις τῶν ἔργων του. Τὴν ἰδιοφυρίαν αὐτὴν, διὰ τέτοια δράματα, ἐνισχύει σπουδαιότατα καὶ ἡ ἄλλη τοῦ ὠραίου λόγου, τόσον ὥστε εἰς μερικὸν μονολόγους, πολὺ λυρικοὺς, νὰ μὴ κοιρασθῇ διόλου τὸ ἀκροατήριον, ἀπεναντίας δὲ νὰ χειροκροτῇ...»

«ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΕΝ ΕΞΟΡΙΑ». — Περὶ τοῦ νέου τούτου ἔργου τοῦ κ. Πολ. Δημητράκου τοῦ ὁποῦ ἐπαίχθη

εἰς τὸ Θέατρον «Νεαπόλεως» ἔγραψεν ὁ κ. Γ. Τσοκόπουλος εἰς τὰς «Ἀθήνας».

«....«Οἱ Βασιλεῖς ἐν Ἐξορίᾳ» εἶνε τὸ τελευταῖον δράμα τῆς σειρᾶς τοῦ «Ὀθωνικοῦ κύκλου», ἐπομένως τὸ πλησιέστερον πρὸς ἡμᾶς. Εἰς αὐτὸ βλέπομεν ἐπὶ τέλους τὸν θάνατον τοῦ πολυπαθοῦς βασιλέως, ἐπὶ τῆς σκηνῆς δὲ παρουσιάζονται πρόσωπα, τῶν ὁποίων οἱ νιοὶ εὐρίσκοντο εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ἐννοεῖται λοιπὸν τὸ ἐδιαφέρον, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει τὸ δράμα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπαίτησις τῆς ἀκριβείας εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν προσώπων, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ ἀκροατής.

Κίνδυνος μέγας ἦτο ἡ παρεμβολὴ εἰς τὸ δράμα οἷου δῆποτε φανταστικοῦ ἐπεισοδίου, τὸ ὁποῖον θὰ ἠμποροῦσε νὰ διαστρέψῃ τὴν ἀνέλιξιν γεγονότων ζωντανῶν ἀκόμη μετὰ ἡμᾶς. Ἀλλ' ὁ κ. Δημητράκου τοῦ ὁποῦ ἀπέφυγε τὸν κίνδυνον αὐτόν. Τὸ δράμα ἀρχίζει καὶ προχωρεῖ με ἐγκράτειαν καὶ με σεμνότητα, ἀλλὰ καὶ με ἀπλοότητα ἀρχαίας ἑλληνικῆς τραγωδίας.

Εἰς τὸ μελαγχολικὸν ἐρημητήριον τῆς Βαμβέργης, ὅπου οἱ βασιλεῖς προσπαθοῦν νὰ σχηματίσουν ἑλληνικὴν ἀτμοσφαῖραν, διὰ νὰ περάσουν τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς των, ὁ θάνατος πλανᾶται ἤδη ἀπειλητικῶς. Ἐνας ὀξὺς πόνος τῆς ὀσφύος εἰδοποιεῖ τὸν «Ὀθωνα», ὅτι πλησιάζει ὁ καιρὸς τῆς ἀναπαύσεως καὶ τῆς γαλήνης. Τὸ δράμα ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰσέρχεται εἰς τὴν εὐθείαν γραμμὴν τῆν φέρουσάν πρὸς τὸ τέλος.

Ἀλλὰ με ὅλην τὴν δραματικὴν τῆς ὑποθέσεως κίνδυνον πραγματικοῦ παρεμόνειν εἰς κάθε βῆμα τοῦ συγγραφέως νὰ ἐπιτείνων κατ' αὐτοῦ. Ἡ φουστανέλλα, πρῶτος κίνδυνος. Αἱ φράσεις, ἄλλος κίνδυνος. Περιεχόμενον ἐποχὴν ἑλλείψεως τελείας σωφρονισμοῦ, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σημεῖον ποῦ ἀμφισβητοῦμεν ἀκόμη καὶ ὅσα βεβαιώνει ἡ ἱστορία.

Ὅπως δῆποτε οἱ «Βασιλεῖς ἐν Ἐξορίᾳ» εἶνε ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ζήσῃ. Ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἡ θεατρικὴ μας φιλολογία ἐστράφη πρὸς τὴν θεαλωδὴ ἐποχὴν τῆς πρώτης δυναστείας δὲν γνωρίζω ἔργον τόσον σεμνὸν καὶ ἐπιβλητικὸν ὅσον αὐτό. Μόνον ἡ «Κατοχή» τοῦ κ. Γ. Βώκου συναγωνίζεται μαζί του, βεβαίως δὲ ὑπολείπεται τὸ ἄλλο δράμα «Ἡ Ἐξοσις», τὸ ὁποῖον ἔγραψαν οἱ κ. κ. Δημητράκου καὶ Κυριακὸς...»

Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΑΡΘΑΣ. — Εἶνε τὸ ἔργον τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνα τοῦ ὁποῖου παιχθὲν εἰς τὸ Θέατρον τοῦ «Συντάγματος» ἐπεσκόπασεν ἐφέτος ὅλα τὰ ἄλλα κρίνεται δὲ γενικῶς ὡς ἐν τῶν ὠραιότερων Ἑλλ. ἔργων.

Εἶνε ἡ ποιητικὴ καὶ δραματικὴ ἱστορία ἐνὸς ἀνθρώπου, ἐνὸς ἥρωος, ὁ ὁποῖος εἰς ὅλην τὴν τὴν ζωὴν ἀγωνίζεται νὰ κρύψῃ τὰς συμφορὰς ἀπὸ τοὺς ἰδιώτας του καὶ νὰ τοὺς κρατῇ ἐπιμόνως εἰς μίαν διαρκὴ εὐτυχίαν, εἰς ἐν ὠραῖον ὄνειρον. Τοῦτο κάμνει καὶ με τὴν κόπην τὴν ὁποίαν ἠγάγησε καὶ ἐνυμφεύθη. Κατὰ τὸν νέον ζευγὸς ἡ Μοῖρα σωφρονεῖ ὅλας τὰς συμφορὰς. Ἀλλὰ ὁ Μάρθας ἀποκρύπτει τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὴν σύζυγόν του μέχρι τέλους καὶ ὅταν ἡ δυστυχία φθάσῃ εἰς τὸ κατακόρυφον, τὴν παρασύρει εἰς τὸν θάνατον καὶ αὐτοκτονεῖ μαζί της, διὰ νὰ μὴ τὴν μάθῃ ποτέ.

Ἐπὶ τοιούτων θεμάτων ὁ κ. Νιρβάνας δημιουργεῖ θαυμασίας σκηνάς.

Ὁ κ. Ξενοπούλου ἔγραψε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ «Νέον Ἀστυ». «.....Τὸ ἔργον εἶνε τόσον ἀνώτερον ἀπὸ τὰ «Ἑλληνικά» τὰ ὁποῖα βλέπομεν συνήθως, καὶ τόσον ἀνώτερον ἀπὸ πολλὰ ἀκόμη ξένα, ὥστε διὰ τὸ ἐγκωμίων του θὰ ἐχρεοιάζοντο λέξεις, τὰς ὁποίας δὲν μετεχειρίσθημεν ποτέ. Ἀλλὰ τὸ λεξιλόγιον ὅλον τὸ ἐξηντήσαμεν ἕως τώρα, οἱ χρονογράφοι καὶ οἱ θεατρικογράφοι τῶν ἐφημερίδων ἐπαινοῦντες τὰ ἔργα τῶν «φίλων», τῶν «συμπαιδῶν» καὶ τῶν «εὐελπίδων» συγγραφέων. Καλλίτερα τὸ ἔργον τοῦ Νιρβάνα νὰ μείνῃ ἐδῶ χωρὶς ἐπαινων. Ἀλλὰ διὰ τὸν ἴδιον λόγον ἂς μείνῃ καὶ χωρὶς φρόνον. Ἐκτὸς τούτου εἴμεθα ἀκόμη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς γοητείας—ἐκείνης τῆν ὁποίαν ἠσθάνθη μαζί μας καὶ ὅλον τὸ ἀκροατήριον...»